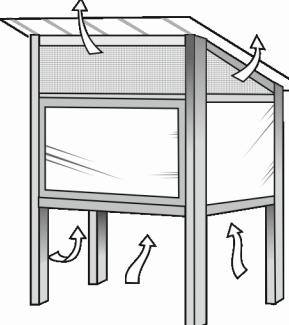

КЕПТИРИҮ ШКАФЫ

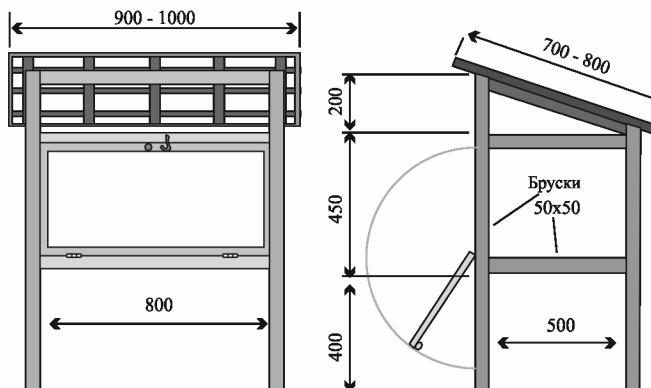
Кептириү – бул өнимлөрди таярлау үшін ұзақ үақыт сақлаудың ең әйилемги ҳәм организм ушын пайдалы усылларының бири. Соңықтан да бүгінгі күнде өз шаңарағының денсаулығын ойлайтуын үй бийкелеринң көпшилиги мийүе, палыз өнимлери, замаррықтар менен шөплерди сақлаудың ең жақсы усылы – оларды кептириү деп есаптайтуғыны да тосыннан емес.

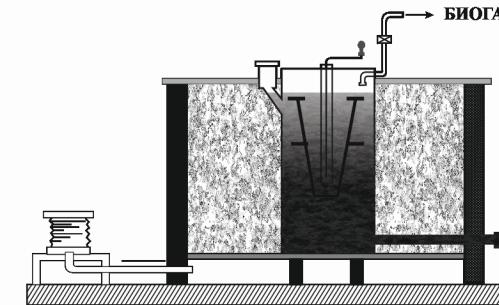
Кептирилген құрғақ өнимлөрде актив затлардың 90% не шекем сақланатуғыны сыр емес, ҳеш бир консервалау усылында да бундай болыұы мүмкін емес. Кептириудың баслық принципи – бул тезлик. Өним қаншелли тез кептирилсе, онда витаминдер менен биологиялық актив элементлер соншелли көп қалады.

Кептириү шкафы – бул аўыл хожалық өнимлери кептириү ушын арнаұлы құрылма болып есапланады. Бундай құрылманың абсолюттық сонда, ол кептириү процессин тезлетеуди, қосымша энергия жумсауды өдеуір кемейтеди (әдеттеги кептиригішлерге салыстырғанда) ҳәм мийүелерди шаңланыудан, жауышашыннан ҳәм шыбын-шirkейлер, құслар, кемириүши ҳайуандардың патаслауынан сақлады.

Сиз жасап атырган әзиз топырақ Сизге әжайып ҳасыл инам еткен болса, оны жақсылап сақлан! Кептириү шкафын соғып алың ҳәм қуяш энергиясы жәрдемінде имканы барынша шығынсыз қайта ислен.

БИОГАЗ ҮСКЕНЕСИ

Биик таұлы жерлерде жасаушы халық аүқатты ошақта писиреди, үйлерин отын менен жылтырады, себеби бул жерлерге газ тартыу мүмкіншілігі жүдә аз. Бунда тек пул қөрежетлери ғана жумсалып қоймстан, үлкемиздин ағаш өсимліктерине жүдә үлкен зыян келтириледи. Бул жағдайда биогаз жәрдем берійи мүмкін.

Биогаз – бул биомассаның (органикалық зат, бизиң жағдайымызда – дәрис) шириү нәтийжесинде пайда болатуғын газ. Шириү үш түрі бактериялар тәсіринде жүз береди: гидролизли, кислота пайда етиүши ҳәм метан етиүши бактериялар. Бунда шириү процесси избе-из, шынжыр бойлап рајақланады – кейинги бактериялар алдыңғы бактериялардың тиришиликтік өнимлери менен азықланады.

Үй шарайтларында биогаз испел шығарыу үшін биогаз реакторлары ямаса үскенелері пайдаланылады. Әдетте, бул герметик ыдыс болып, оның сырты сууық өткөрмөйтүгін материал менен қапланады. Реактор үшін жаңылғы хызметин шығындылар, тийкарынан дәрис атқарады.

Биогаз жәрдемінде үйди жылтытуу, электроэнергия испел шығарыу мүмкін (Бир м3 биогаздан 2-3 кВт электроэнергия алыу мүмкін). Биогазды басым астында қысып, автомобилди толттыруу, топлау, екинши бир жерге тартып алыу ҳәм қоңсызларға сатыу мүмкін. Сиз өзиниздин меншик газ скважинасында иле боласыз! Буннан тысқары, реактордағы шириген масса – бул экологиялық жақтан таза сууық ҳәм қатты төгин (биогумус) болып, оның қурамында нитритлер, жабайы шөплердин туқымлары, патоген микрофлора, гельминттер мәйеклері, өзине тән ийислер жоқ. Бул химиялық төгинлерден пайдаланыуды азайтады, ал бул өз гезегинде Сизң қөрежетлеринизди үнемлейді ҳәм жер асты суўларына болған талапты азайтады, бунда Сизң үй алды қыттағыныздан алынатуғын ҳасыл 40-50% ке артады.

ТАҢЛАУ ӨЗ ҚОЛЫМЫЗДА

Қысқаша мағлыумат

Егер де Сизң азғана бос үақтыңыз болса, Сиз өз үйнізді ямаса дала ҳәўлиңізді таза энергия менен аңсат ғана тәмийинлеүініз мүмкін, усылайтынша Сиз пул қаржыларыңызды өдеуір үнемлейсиз ҳәм соның менен бирге, бизди қоршаған тәбият орталығын қорғауға үлесиңізді қосасыз.

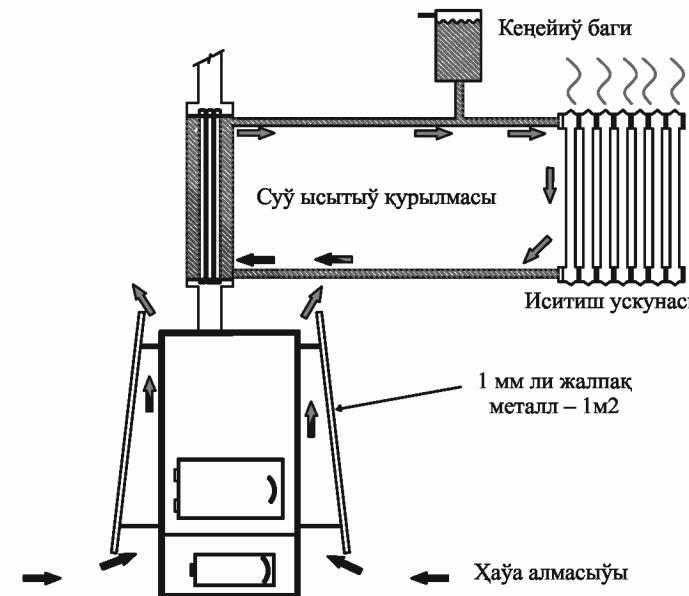
Буны қалай ислеү кереклигін билиүди қәлелейсиз бе? Олай болса, тезирек усы буклетті ашып оқың!

ҚУЯШ ПЕЧИ

Қуяш печи жүдә өпійдай құрылма болып, отын ямаса электроэнергия сарпламастан, қуяш нурларынан пайдаланып аўқат писириү ушын қолланылады. Оны қолда бар өпійдай материаллардан таярлау мүмкін. Қуяш печинде қөлеген азық-аўқат өнимин ҳеш қандай отын пайдаланбастан қайнатыў, жабыў, қақлаў мүмкін, себеби ондағы температура 180-200°C қа шекем жетеди. Буның ушын жәми керек нәрсе – тек Қуяш ғана! Ал қуяш печинде ҳаўа айланысы болмағанлығы себепли аўқат ширели, жумсақ ҳәм дәмли болады. Қуяш печинде таярланған аўқатлар әдеўир мазалы ҳәм жуғымлы болады, ал бундай печте жабылған нанның дәмин ҳеш нәрсе менен салыстырыў мүмкін емес. Бундай печтинең баслы аbzаллығы – оның puttкіллеj қәуіпсиз екенligинде, себеби онда жаңып кетиў қәуіп жоқ! Өзбекстанда жыл бойы 300 күннен аспам ўақыт қуяш жарқырап турады, солай екен, қуяш печлеринен жеделлик пенен пайдаланыўға барлық шарайтлар жетерли! Бундай печлерден пайдаланып, Сиз өз қөрежетлеринизди үнемлейсиз, себеби аўқат таярлаўға отын ҳәм газ сатып алмайсыз.

ЭНЕРГИЯ ТЕЖЕЎШИ ПЕЧЬ

Энергия тежеўши печь – азғана модернизациядан соң көбірек ыссылық сақтайтуғын ҳәм отынды аз талап ететуғын әддеги печь болып есапланады.

Бизиң елимиздеги аўыллар менен қышлақтарда жасаўшылар жылдың сууық мәўсүмлеринде жылтыў ушын «Буржуйка» деп аталатуғын пичтен пайдаланады. Бул үйлерди жылтыўға арналған металл печь болып есапланады. Құрылманың бундай айрықша атамасы ең алды менен печтин өзине байланыслы, оннан пайдаланыў арзан болмаған – көп отын жумсалған, ал нәтийжеси аз болған. «Буржуйка» XX əсирде кең тарқалған болып, әддеги каминлердин орнына пайдаланылған. Бул печтиң «абзаллығы» сонда, ол жайды жүдә тез қыздырады, ал отын жағыу тоқтатылғаннан-ақ тездे сууып қалады. Демек, бундай печлер тек инсанға ғана емес, ал қоршаған орталыққа да арзанға түспейди.

Егер Сизин үйинизде усындаған печь құрылған болса, түскінлікке түспен! Бул пичти энергия тежеўши пекке айландырыў мүмкін екенligин есінізде тутың! Бул отын ушын жумсалатуғын қөрежетлерди әдеўир үнемлеўге алып келеди, соның менен бирге бизди қоршаған тәбият орталығын тоғайлардағы ағашларды отын ушын шабыў қәўпинен де сақлап қалады.

ОТЫН БРИКЕТЛЕРИ

Отын брикети – бул прессленген биологиялық масса ямаса белгіли бир формада шығындылар.

Отын брикетлеринин базақта отын түрлерине қарағанда аbzаллықтары оғада көп. Оларды таярлау аңсат, сақлаўға ҳәм тасыўға қолайлы. Оларды таярлау ушын тек ғана пресс-станок соғыў талап етиледи. Кейин ала тек оны таярлауға ғана ўақыт кетеди. Брикетлер белгіли бир формада болғаны ушын, олар жүдә жыйымлы ҳәм сақлаўға ҳәм тасыўға жүдә қолайлы. Олар ушын шийки зат ҳәмме жерден қөлегениңше табылады – бир ғана орташа үй хожалығынан 500 кг өтирапында отын брикетлерин таярлауға болады!!! Соны да айттып өтиў керек, отын брикеттери – бул экологиялық жақтан таза өним болып есапланады. Олар тәбийті, химиялық препараттар берилмеген өсимликтің шығындыларын таярланады. Соңықтан олар жағылған ўақытта қоршаған орталыққа беретуғын унамсыз тәсирі минимал дәрежеде. Халық аралық кәнигелердин есап-китапларына қарағанда, брикетлердин ыссылық беріў қесійети 4,5-5 кВт/кг өтирапында. Бул ағаш отынға салыстырғанда 1,5 есе көп ҳәм көмир менен барабар. Итибар берин, 500 кг отын брикетлерин жаққанда 800 кг ағаш, 240 м3 газ, 250 л дизель жанылғысы, 500 кг көмир ямаса 340 л мазут жаққандағыдай жыллылық энергиясы бөлип шығарылады.

Отын брикетлеринен пайдаланыў үлкемиздеги ағаш өсимликлерин сақлап қалыуға жәрдем беріў менен бир қатарда, бурын биз отын ушын жумсаған ақшаларды да үнемлеўге жәрдем береди.

